יח.

הודאה ועבודה חדא מילתא היא.[1]
לספר בשבח המקום במטבע ברכה – אסר להוסיף על תקנת הקדמונים.
והמספר יותר מדאי נעקר מן העולם.[2]
השתיקה – משובחת.[3]

קריאת המגילה – מן הספר וכנ"ל. וצריך לקרוא בפיו ולא מספיק בעיון המחשבה.
פרשת זכור – מהספר ובפה.

דיני קריאה בתרגום;
כתוב בשפה אחת ומתרגם תוך כדי קריאה – בכל אופן לא יצא, דהיינו על פה.
אשורית[4] – יצא אף מי שאינו מבין. שמתקיימת בזה מצות קריאה ופירסומי ניסא.
ארמית ושאר לשונות – יוצאים בה רק הלעוזות.
וכגון גיפטית לגיפטים, עברית לעברים, עילמית לעילמים, מדית למדיים.
יוונית – ליוונים, יצא לכו"ע.
למי שאינו מבין, לרשב"ג יצא, לחכמים לא יצא, ופסקו רב ושמואל כרשב"ג.[5]

ביאורי מילים שנלמדו מהדיוטות;
סירוגין – פסקי פסקי. **חלוגלוגות** – פרפחיני. **סלסול** – היפוך וחיפוש. **יהב** – משא. **טאטוא** – כיבוד.

יח:

קראה סירוסין – לא יצא והיינו למפרע הנ"ל.
ולכן השמיט פסוק, קורא מאותו פסוק ואילך. נכנס לביהכנ"ס והציבור באמצע, יקרא מתחילה.

קראה סירוגין – יצא וכנ"ל. והיינו בהפסקות.

אם שהה בהפסקה כדי לגמור את כולה מתחילתה ועד סופה – לת"ק יצא לר"מ משום ר"י לא יצא.
נחלקו רב ושמואל איך ההלכה. י"א דרב מחמיר כר"מ ושמואל מיקל כת"ק וי"א להיפך.
ואמר רב יוסף דהנכון דשמואל הוא המחמיר, דמצינו שדרכו לחוש ליחידאה.[6]

לוי שמת בלא בנים – אשתו נזקקת ליבם.
אם יש לו אח אחד – יש זיקה, ואסור האח באחותה (אף לאחר חליצה).
יש לו שני אחים כגון ראובן ושמעון – לרבנן אין זיקה ממש בתרי, ולריב"ב יש זיקה אף בתרי אחי.
יש שני אחים וקידש שמעון את אחותה -
לת"ק דאין זיקה בתרי יכול שמעון לכונסה אף קודם שראובן עשה מעשה ביבמה.
לריב"ב דיש זיקה, אסור לכונסה עד שראובן ייבם או יחלוץ ליבמה.[7]
ופסק שמואל להחמיר כריב"ב להחמיר אף שהוא נגד רבים.

---

[1] כלומר אף הודאה היא עבודה של מקום. רש"י.
[2] ומסתברא שגם בזה הכוונה למי שמספר במטבע ברכה.
[3] סמא דכולה, משתוקא בתרין. ואמנם בסוגיין זה מובא לגבי שתיקה מלספר בשבח המקום יותר מדאי, אך כבר נהגו הקדמונים להביא מכאן בשבח השתיקה בכלל.
[4] כלומר כתוב אשורית וקורא כמו שכתוב, וכן כל המשך הסוגיא.
[5] רשב"ג עצמו אייירי בשאר ספרים, וחידשו רו"ש דשיטתו גם במגילה אע"פ שנאמר בה ככתבה, וגם פוסקים כמוהו. ועי' בזה לעיל ט. בתוס' ד"ה כאן במגילה דאף שיש עוד שפסקו כרשב"ג, אבל יתכן שלשיטתם באמת מגילה חמורה.
[6] וביארו התוס' דהיינו דבא לומר שההלכה כת"ק להקל ומשום דהלכתא כרב לגבי שמואל באיסורי. וקצ"ב דרב יוסף עצמו אמר מקודם הלכה כר' מונא. עכ"פ התוס' פסקו להקל אף בשהה כדי לגמור את כולה. ועי"ש שר"י סמך על זה לגבי הפסק גדול בברכת שמע ואכמ"ל.
[7] וראה בתוס' שגם ריב"ב מחמיר רק כשקידשה אחרי הנפילה לייבום וכשעדיין לא כנס, אבל אם קידשה מקודם הנפילה, יכול לכנוס, וכן בדיעבד אם כנס אינה אסורה עליו.

השמיט הסופר מקצת אותיות או פסוקין – כשרה אף השמיט לגמרי.
היו אותיות מטושטשות או קרועות ברוב המגילה – רישומן ניכר, כשרה, אין רישומן ניכר, פסולה.
קריאה בעל פה – לא יצא וכנ"ל רק בקראה רובה על פה. קרא מיעוטה על פה, יצא.
כשמיעוט המגילה הושמט או אין רישומו ניכר – יכול לקרוא ממנה ולהשלים המיעוט בעל פה.[8]

מתנמנם – נים ולא נים וכו', קרו ליה ועני, ולא ידע לאהדורי סברא, וכי מדכרו ליה מידכר.[9]

הקורא פסוק בע"פ וכותבו – פשיטא דלא יצא בקריאה זו, שאינה מהכתב.
הכותב פסוק וקראו ממה שכתב – פשיטא דלא יצא, שאין לפניו מגילה שלימה.
היתה לפניו מגילה שלימה וקורא ממנה כדי לכתוב – אם כוון לבו יצא וכנ"ל.

מהיכן מצות הקריאה – עי' להלן די"א מתחילתה והכי קי"ל, וי"א מאיש יהודי.
ולכו"ע צריך שתהא כתובה כולה מתחילתה.

לכתוב שלא מהכתב – ספרים ומגילה, קי"ל דאסור אפילו אות אחת.[10]
מי שדברי תורה מיושרין אצלו – בשעת הדחק יכול לכתוב בעל פה.[11]
ולכן הקל ר"מ באסיא, דהיו מיושרין אצלו והיתה שעת הדחק.
אבל לרב חננאל אסרו אף דהיו מיושרין אצלו, כיון דהוה בלא שעת הדחק.
תפילין ומזוזות – נכתבות שלא מהכתב, כיון דשגורין בפי הכל. ולכן התירו לבי בר חבו.
שרטוט – תפילין, א"צ.[12] מזוזות, י"א דא"צ והלכתא דצריכות.

---

[8] כיון דהמגילה כשרה בחסרון מיעוט והקריאה בע"פ במיעוטה כשרה. כך פירש"י. ועי' הג' הגר"א שהאריך בביאור אחר בסוגיא והלכות גדולות ומחודשות שנו כאן.
[9] ושנינו דהקורא כך יצא. ועי' בפוסקים דהיינו שהוא קורא בעצמו או קוראים לו ופוסקים בכל פעם שמתנמנם, אבל אם מתנמנם בקריאת אחרים שקוראים ברצף, בדרך כלל לא יימלט שיפסיד מילים מלשומעם.
[10] אף שאין זה מוכח ממשנתינו, הכי אמר ריו"ח ופסקינן כן להלן.
[11] כן ס"ל לסוגיין. ועי' גה"ש לרעק"א בשם מ"ר דכתב ר"מ מגילה בעל פה וממנה העתיק, ואכמ"ל בזה.
[12] וכתב ר"ת שכן הלכה. ולכ' בסוגיין לא מצינו חולק על זה.